

nashrlarda yozilishicha ,so'nggi paytlarda rus tili va adabiyotini o'rganishni boshlagan. AQSH, Fransiya Ispaniya, Shvetsiya, Finlandiya fuqorolari soni bir nechta bor oshgan. Rus tilini nafaqat Rossiyaning balki dunyo tillari soniga ya'ni turli davlatlarning xalqlari o'rtasida xalqaro aloqa vositasi bulib xizmat qiladigan tillarga tegishli.

Rus tilining boyligi uning mamlakatimiz va dunyo hayotidagi ulkan roli bizni uni jiddiy va puxta o'rganishga bu boradagi bilim ko'nikma va mahoratimizni doimo oshirib borishga majbur qiladi.

Shunday qilib zamonaviy dunyodagi rus tilining ulkan roli uning madaniy qiymati qudrati va buyukligi,ushbu tilni yaratuvchisi va tashuvchisi bo'lgan rus xalqi insoniyat tarixida bo'lgan va ega bo'lgan ulkan qadriyat bilan belgilanadi

Shunday qilib,zamonaviy dunyoda rus tilining ulkan roli uning madaniy qiymati, qadriyati va buyukligi bilan belgilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Abdulazizov A.,Sodiqov A.,Bashakov N. Umumiy tilshunoslik T.,1979.
- 2.Avashani Yu.YU.Вопросы фразеологии С.,1997
- 3.Авашани Ю.Ю., Эмирова А.М. К семантической структуре фразеологических единиц. 1971
- 4.Rahmatullayev SH. Hozirgi o'zbek adabiyoti tili.T .,1978
5. www.wikipedia.org
6. www.ziynet.uz
7. www.dissertation.com.
8. www.thefreedictionary.com

SARLAVHA KONSTRUKSIYALARIDA FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING KONVERSIYASI HAQIDA

Raxmonova Gavxar
(SamDCHTI magistranti)

Annotatsiya: Ushbu maqolada sarlavha konstruksiyalarida frazeologik birliklari haqida ma'lumotlar beriladi.

Kalit so'zlar: Sarlavha, konstruksiya, frazeologiya va konversiya.

Ushbu maqola tilning asosiy manbasini o'rganadigan tilshunoslikning so'z birikmalari, lingvistik birliklar, frazeologik iboralar haqida ma'lumot beradi. Shuningdek, ushbu maqolada biz frazeologiya tarixiga, fan yutuqlariga va ushbu masala bo'yicha kelajakdagi amaliyotga nazar tashlashimiz mumkin. Maqoladagi fikrlar nafaqat yozilgan yoki ma'lumotli, balki aniq fakt va misollar bilan isbotlangan.

Tilshunoslikda frazeologiya to'plam yoki turg'un iboralarni, masalan, idioma, frazema va boshqa turdagi ko'p so'zli leksik birliklarni o'rganadi (N.N. Amosova, L 1963 .- 207 p.) ularda iboraning tarkibiy qismlari ma'no oladi. mustaqil ravishda qo'llanganda ularning ma'nolari yig'indisidan aniqroq bo'lmaydi. Masalan, "Gollandiya auktsioni" gollandcha "Niderlandiyaga tegishli yoki unga tegishli" va auktsion "tovar eng yuqori baho beruvchiga sotiladigan ommaviy savdo" so'zlaridan iborat bo'lib, uning ma'nosi "Niderlandiyadagi savdo" emas. Tovarlar eng yuqori narx taklif qilgan shaxsga sotiladi"; Buning o'rniga, bu iborada narxlar ko'tarilish o'rniga pasaygan har qanday auktsionga ishora qiluvchi shartli ma'no bor.

Frazeologiyada asosiy tahlil birliklari ko'pincha frazema yoki frazeologik birliklar deb ataladi. Frazeologik birliklar (prof. Kunin A.V.ga ko'ra) iqtibos keltirish kerak ma'nolari qisman yoki to'liq ko'chirilgan turg'un so'z turkumlari "chelak tepmoq", "yunoncha sovg'a", "to'xtovsiz ichish", "skripkachi sifatida mast" xo'jayin kabi mast, qaynatilgan boyqush kabi", "shlyapachi kabi aqldan ozgan mart quyoni kabi".

Frazeologik birliklar odatda nutqda erkin yasaladigan, lekin bir-biriga bog'liq bo'lmagan motivli so'z turkumlari sifatida belgilanadi. Tayyor birliklar sifatida ko'paytiriladi. Ushbu ta'rif frazeologik birliklarning muhim belgilaridan iborat degan taxmindan kelib chiqadi leksik komponentlarning barqarorligi va motivatsiyaning yo'qligi. Binobarin, erkin so'z turkumlari tarkibiy qismlaridan farqli o'laroq, deb taxmin qilinadi aloqa ehtiyojlariga qarab o'zgarishi mumkin bo'lgan frazeologik birliklarning a'zo so'zlari doimo bir xil tarzda takrorlanadi.

Misol uchun:

If I do come again, I hope I shall find you better,

I said; —better and happier. God bless you, my dear!

Mobodo yana kelib qolgudek bo'lsam, chehrangizdagi tabassum, dilingizni ravshanroq, o'zingizni baxtiyorroq ko'raman degan umiddaman-dedim.

Sizga yaratganning o'zi baxt ato qilsin azizim! (Vol. 4 Issue 12, December - 2020, Pages: 69-74)

Frazeologik birlashmalar deganda doimiy, leksik jihatdan bo'linmaydigan burilishlar, bu qiymatlar

soʻzlarning qiymatlaridan chiqarilmaydi. ularni har qanday yoʻl bilan qilish, ular tomonidan turtki emas: ichkaridan, qari qush bilish. Shuningdek, frazeologik birliklar eskirgan soʻzlar ushbu guruhga kiradi u koʻrinmaydi, masalan, boʻsh turish, oʻrnatish va eskirgan soʻz shakllari ixtiyoriy ravishda, “adashgan qoʻylar”, shaharning gapi. Frazeologik birikmalar - tarkibga erkin komponent sifatida kiruvchi soʻzlarning turgʻun birikmalari turli kontekstda amalga oshiriladigan qiymat va erkin boʻlmagan frazeologik bogʻliqlik qiymatga ega boʻlgan komponent.

Masalan, “qasam ichgan dushman” otning birikmasi dushmanning erkin moslashuviga ega boʻlib, sehrlangan sifatidoshi faqat soʻz bilan ishlatiladi (IJEAIS) jild. 4 12-son, dekabr - 2020 yil, 69-74-b. Dushman soʻzi frazeologik jihatdan bogʻlangan. Shuningdek: yogʻayotgan - yomgʻir; achchiq - sovuq; maydon - qorongʻulik, zulmat. Frazeologik jihatdan bogʻlangan soʻz boshqa, erkin, qiymatlarga ham ega boʻlishi mumkin. Masalan, it soʻzi faqat yirtqich sovuq frazeologik birikmada “juda kuchli” ahamiyatga ega, shuning uchun sovuq soʻzi “past” erkin qiymatini anglaydi. “Harorat” va “it” soʻzi frazeologik bogʻliq boʻlgan erkin qiymatdan tashqari “itga tegishli”ligining qiymatlari frazeologik birikmalar bevosita ularni yasovchi soʻzlarning qiymatlariga turtki boʻladi.

Soʻzning sinonimi boʻlgan frazeologik birliklar: to make up one’s mind to make sure to hush down colors to subrender. Idiomatiklik darajasiga koʻra shahar frazeologik birliklarini uchta katta guruhga boʻlish mumkin: frazeologik birikmalar, frazeologik birliklar va frazeologik birikmalar. Frazeologik birikmalar telba kabi mutlaqo motivsiz soʻz turkumlaridir shapkachi sifatida butunlay aqldan ozgan. Oq fil qimmat, lekin foydasiz narsa.

Frazeologik birliklar ular sifatida qisman motivsizdir maʼno odatda butun frazeologik birlikning metafora maʼnosi orqali idrok etilishi mumkin, masalan. tizzasini egmoq kuchliroq kuchga boʻysunmoq, itoatkorlik bilan boʻysunmoq, janjallarni muhokama qilish yoki ommaga oshkor qilish uchun iflos choʻyshabni yuvmoq.

Frazeologik birikmalar nafaqat turtki, balki bir komponentni oʻz ichiga oladi, toʻgʻridan-toʻgʻri maʼnoda ishlatiladi. Majoziy jihatdan masalan: talablarga javob bermoq, muvaffaqiyatga erishmoq.

Soʻz — tilning narsa va hodisalar, jarayonlar hamda xususiyatlarni nomlash uchun xizmat qiladigan eng muhim strukturaviy maʼno birligi; soʻz tovush qobigʻiga ega boʻlgan, borliqdagi narsalar haqidagi tushunchani, ular oʻrtasidagi aloqani yoki ularga munosabatni ifodalay oladigan, turli grammatik maʼno va vazifalarda qoʻllanadigan eng kichik nutq birligi, leksemaning nutqda muayyan shakl va vazifa bilan voqelangan koʻrinishi. Soʻz qurilish materiali boʻlib xizmat qiladi, lekin, undan farqli ravishda, xabar yoki tugal fikr bildirmaydi. Oʻzida leksik va grammatik maʼnoni birlashtirgan hodda Soʻz muayyan soʻz turkumiga mansub boʻladi, oʻz tarkibida muayyan til tizimida oldindan tayin boʻlgan barcha grammatik maʼnolarni ifodalaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Amosova N.N. Fundamentals of English phraseology / N.N. Amosova, L 1963 .-- 207 p.
2. Arutyunova N.D. The language and the world of man // languages of Russian culture M .: 1999.896 p.
3. International Journal of Engineering and Information Systems (IJEAIS) ISSN: 2643-640X Vol. 4 Issue 12, December - 2020, Pages: 69-74
4. www.ziyo.uz
5. Mukhitdinova, K. A. (2022, August). TECHNICAL AND ECONOMIC CONDITION OF OIL DRILLING FROM THE FIELD OF " MUBARAK OGP" ENTERPRISE. In Multidiscipline Proceedings of Digital Fashion Conference (Vol. 2, No. 4).
6. Бободжоновна, З. (2021). Economic regulation of development methods for water injection at explored fields. Общество и инновации, 2(11/S), 37-41.
7. Bobojonova, Z. S. (2021). ANALYSIS OF ECONOMIC EFFICIENCY OF OIL RECOVERY FROM FIELDS IN BUKHARA-KHIVINSKY REGION AND WAYS OF ITS IMPLEMENTATION. NVEO-NATURAL VOLATILES & ESSENTIAL OILS Journal| NVEO, 10183-10187.

TIL VA MADANIYATLARNING OʻZARO BOGʻLIQLIGI

Xalilova Tabassumxon Ibrohimjon qizi
Mirzo Ulugʻbek nomidagi Oʻzbekiston Milliy Universiteti magistranti